

**Verslag van de Regionale Bijeenkomst
Open Oproep Ruimte voor Rechtvaardigheid**

Datum 4 juli 2023

Locatie Bureau Europa, platform voor architectuur en design, Maastricht

Aanwezig Floor van Spaendonck, Chris van Langen, Tim Prins, Floor Frings, Rebekka Straetmans, Remco Beckers, Marit Rijk, Marlo Saalmink, Raenys Martis, Ivo de Jeu, Tania Comenencia, Harold van Ingen, Govert Derix, Moniek Wegdam

Het Stimuleringsfonds heeft op 25 mei een nieuwe Open Oproep gepresenteerd waarmee ontwerpers worden uitgenodigd om samen met coalitiegenoten te werken aan de noodzakelijke **'wederombouw' van Nederland**. Hoe kan de transformatie van Nederland ook worden ingezet als middel om de kwaliteit van leven voor iedereen te verbeteren?

Tijdens de regionale informatiebijeenkomst heeft Chris van Langen van het Stimuleringsfonds verteld over de regeling, welke achtergronden er spelen en hoe de processen verlopen. [Op de website van het fonds staat deze uitleg vermeld.](#)

Twee architecten zijn gevraagd om vanuit de praktijk hun werk en relatie tot rechtvaardigheid toe te lichten:

- Architect Floor Frings vertelde over Werkstatt, de achtergrond om de residency in Maastricht te houden en de motivatie om *biobased* te werken en hoe je vanuit **materialen en keuzes** recht kan doen. Rechtvaardigheid door het kiezen van de juiste materialen, zoals bouwen met hout en kalkhennep in plaats van materialen die met olie worden geproduceerd. Maar ook rechtvaardigheid door te bepalen **hoe en met wie** je woningen bouwt, zoals coöperatief wonen in Eindhoven gebaseerd op een model uit Zürich waar een coöperatief model is geïntroduceerd waarmee op grote schaal middenhuur gerealiseerd kan worden met hoge kwaliteit, en zelfs zo nu en dan in houtbouw. Concreet begint deze aanpak nu tot een gebouw te leiden op het STRP-S terrein in Eindhoven.
- Architect Tim Prins vertelde over het werk van StudioStad en in het bijzonder het project gericht op het **huisvesten van diverse woonculturen**. Met als fundamentele bouwsteen de flexwoning die moeiteloos meebeweegt met onze dynamische en internationale samenleving. De roep om meer woningen leidt tot een **onzorgvuldigheid in het ontwerp** daarvan. Het is vooral bouwen voor doelgroepen en gebruik dat we kennen. Woonstroom is het tegenvoorstel van StudioStad op deze tendens. Wonen is namelijk meer dan bouwen voor een massa en de Nederlandse gebruiker van vandaag. Het huisvesten van een dynamische en internationale samenleving betekent: ruimte creëren voor datgene wat je nog niet weet. Met een prototype voor de flexwoning als doel start Studio Stad met het in kaart brengen van condities die ruimte creëren voor ieders eigen wooncultuur.

Na de presentaties reflecteren de deelnemers op de oproep, de presentaties en beelden die ze oproepen. Stadsfilosoof Govert Derix en Raenys Martis (Black Lives Matter Parkstad) trappen af, waarbij de breedheid van het onderwerp rechtvaardigheid wordt benoemd: van activisme tot het inclusief denken waarbij je **als ontwerper niet alleen met mensen rekening houdt**, maar ook met de

dieren/natuur/klimaat/stilte. Hierover is het Stimuleringsfonds voor deze regeling duidelijk: de focus ligt op de rechtvaardigheid onder mensen onderling, niet op klimaat/flora en fauna.

Daarnaast komt de rol van de buitenruimte naar voren: als men ontwerpt, **dient de bewoner gehoord te worden**. Rechtvaardigheid kan al enorme verbeteringen krijgen als er beter wordt afgestemd met de betrokken bewoners en omwonenden.

De rol van de ontwerper/architect zou volgende de deelnemers ook **transparant** moeten zijn. Welke positie/relatie is er tussen de opdrachtgever/doelgroep; hoe borg je een vertrouwen tussen de betrokken partijen. Hoe bouw je **impact** in het traject; hoe land je het idee naar een uitkomst, kun je transitie bewerkstelligen en zijn de uitkomsten te delen?

De wijk kennen en horen (niet alleen luisteren) om te weten wat er speelt, is bij bouwopgaven cruciaal: hoe kun je dit nu goed borgen? Buurtkamers kunnen een goede rol spelen om de bewoners te horen en een plek te geven voor **onderlinge ontmoeting en kennisdeling**. Maar ook ligt er een grote rol bij de gemeente en de borging van continuïteit van de kennis en interactie met de bewoners. Niet alleen in de vorm van de duurzame betrokkenheid van de gemeente maar ook in de rol van de architect (moet die uit de wijk komen?).

De gesprekken worden afgesloten met verschillende ideeën: vragen en de oproep aan alle betrokkenen om het initiatief van de Open Oproep tot plannen en projecten voor Ruimte voor rechtvaardigheid in te dienen bij het stimuleringsfonds.

Voor: Ruimtelijk ontwerpers, architecten en betrokkenen en belanghebbenden die samen willen werken aan de noodzakelijke veranderingen in Nederland.

Meer informatie en begeleiding voor ideeën en/of het vinden van betrokken partijen kunnen zich melden bij Bureau Europa! Contact: f.vanspaendonck@bureau-europa.nl